

TIETOA TITANIUMISTA, SEN TARJOAMISTA SIOITUSPALVELUISTA SEKÄ PALVELUIHIN LIITTYVIEN RAHOITUSVÄLINEIDEN LUONTEESTA JA NIIDEN TYYPILLISIMMISTÄ RISKEISTÄ

Tässä asiakirjassa annetaan Titanium Rahastoyhtiö Oy:n (”Titanium Rahastoyhtiö”) tarjoamista sijoituspalveluista sijoituspalvelulain ja viranomaissääntelyn mukaisia tietoja seuraavasti:

- 1 Titanium Rahastoyhtiöstä ja sen liiketoiminnan valvojasta;
- 2 asiakkaille tarjottavista sijoituspalveluista;
- 3 asiakasluokittelusta ja soveltuvuusarvioinnista;
- 4 asiakasvarojen säilyttämisestä;
- 5 eturistiriitojen hallintaa koskevista periaatteista;
- 6 omaisuudenhoitoa koskevista toimintaperiaatteista;
- 7 kannustimista;
- 8 Sijoittajien korvausrahastosta;
- 9 rahoitusvälineistä ja niitä koskevista riskeistä;
- 10 verotuksesta sekä
- 11 asiakasneuvonnasta ja oikeussuojakeinoista.

1 TIEDOT TITANIUM RAHASTOYHTIÖSTÄ JA SEN VALVOJASTA

Titanium Rahastoyhtiö Oy on Suomessa rekisteröity, riippumaton yksityinen osakeyhtiö. Yhtiö on kokonaan suomalaisessa omistuksessa. Yhtiön omistaa Titanium Oyj, joka listattu Helsingin Pörssin ylläpitämälle First North Finland –markkinapaikalle.

Titanium Rahastoyhtiö Oy harjoittaa Finanssivalvonnan yhtiölle myöntämän vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain mukaisen toimiluvan perusteella vaihtoehtorahastotoimintaa (erikoissijoitusrahastojen hoitaminen) sekä sijoitusrahastolain mukaisen toimiluvan perusteella sijoitusrahastotoimintaa (UCITS-sijoitusrahastojen hoitaminen). Lisäksi näihin molempiin toimilupiin kuuluu oikeus tarjota sijoituspalvelulain tarkoittamaa omaisuudenhoitopalvelua sekä sijoitusneuvontaa.

Titanium Rahastoyhtiö Oy on rekisteröity Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämään kaupparekisteriin Y-tunnuksella 2288804-7. Yhtiön kotipaikka on Helsinki.

Yhtiön toimipiste ja muut yhteystiedot:

Titanium Rahastoyhtiö Oy, Aleksanterinkatu 48 B, 00100 Helsinki. Vaihde (09) 8866 4080, faksi (09) 8866 4088, sähköposti: info@titanium.fi. Lisätietoja: www.titanium.fi

Asiakas voi asioida Titanium Rahastoyhtiön kanssa yhtiön toimipisteessä henkilökohtaisesti asioiden, kirjeitse, puhelimitse tai sähköpostitse. Asiakaspalvelua tarjotaan suomen, ruotsin ja englannin kielellä. Titaniumilla on oikeus lähettää sijoituspalveluun liittyvää kirjallista tietoa asiakkaalle kirjeitse ja kyseessä olevassa palvelussa vakiintuneesti käytetyllä tavalla tai muulla asiakkaan kanssa erikseen sovitulla tavalla. Asiakasraportoinnista sovitaan tarkemmin palvelukohtaisessa sopimuksessa.

Titanium Rahastoyhtiön toimintaa valvoo Finanssivalvonta, jonka osoite on Snellmaninkatu 6, Helsinki, postiosoite PL 103, 00101 Helsinki ja puhelin (09) 831 51. Lisätietoja: www.finanssivalvonta.fi

2 TIEDOT TITANIUM RAHASTOYHTIÖN TARJOAMISTA SIOITUSPALVELUISTA

2.1 Omaisuudenhoito

Titanium Rahastoyhtiö tarjoaa asiakkailleen sijoituspalvelulain mukaista omaisuudenhoitoa. Omaisuudenhoitopalvelulla tarkoitetaan rahoitusvälineiden hoitamista asiakkaan kanssa tehdyn sopimuksen nojalla siten, että päätösvalta sijoittamisesta on annettu kokonaan (täyden valtakirjan omaisuudenhoito) omaisuudenhoitajalle. Omaisuudenhoidosta tehdään aina asiakkaan kanssa kirjallinen sopimus, jossa on määritelty muun muassa sijoitusstrategia, sijoituskohteet, arvostusmenetelmät, sijoitusrajoitukset, raportointi sekä palkkiot. Omaisuudenhoitopalvelusta peritään palkkiota, jonka perusteena on yleensä hoidossa olevan omaisuuden arvo, tuotto tai näiden yhdistelmä. Kulloinkin voimassaolevat palkkiot ilmenevät sopimusehdoista ja hinnastosta.

2.2 Sijoitusneuvonta

Titanium Rahastoyhtiö voi antaa asiakkailleen rahoitusvälineitä koskevia yksilöllisiä, sijoituspalvelulain mukaisia sijoitusuusituksia kuten esimerkiksi suosituksen hankkia tai olla hankkimatta jokin rahoitusväline. Yksilöllisen suosituksen antamisesta ei kuitenkaan ole kyse silloin, kun asiakkaalle annetaan yleistä esittelyä yhtiön tarjoamista sijoituspalveluista tai rahastotuotteista. Markkinointi ei myöskään ole sijoitusneuvontaa.

3 ASIAKASLUOKITTELU JA SEN VAIKUTUKSET SOVELLETTAVIIN MENETTELYTAPAVAATIMUKSIIN

3.1 Yleistä

Sijoituspalvelulain mukaan sijoituspalvelun tarjoajan on luokiteltava asiakkaansa ei-ammattimaiseksi asiakkaaksi, ammattimaiseksi asiakkaaksi tai hyväksyttäväksi vastapuoleksi. Luokittelu tapahtuu suoraan lain nojalla ja sijoituspalvelulaki sisältää yksityiskohtaiset määräykset luokitteluun vaikuttavista tekijöistä. Asiakkaan luokittelulla on vaikutusta sijoittajansuojan laajuuteen sekä sovellettavaksi tuleviin menettelytapasääntöihin.

3.2 Hakemus tulla luokitelluksi toisessa asiakasluokassa

Asiakkaalla on oikeus hakea yhtiön tekemän asiakasluokittelun muuttamista. Luokittelun muuttamista koskeva hakemus on tehtävä kirjallisesti. Luokittelun muuttamisella voi olla vaikutusta sijoittajansuojaan ja menettelytapasäännösten soveltamiseen. Ammattimaista asiakasta voidaan tämän hakemuksesta kohdella ei-ammattimaisena asiakkaana tai hyväksyttävänä vastapuolena. Myös ei-ammattimaiseksi asiakkaaksi luokiteltu asiakas voi hakemuksesta tulla kohdelluksi ammattimaisena asiakkaana.

Ammattimaisella asiakkaalla on velvollisuus pyytää ei-ammattimaisen asiakkaan kohtelua, jos asiakas katsoo, ettei sillä ole riittävää kokemusta ja tietämystä arvioida tai hallita palveluun tai liiketoimeen liittyviä riskejä. Ammattimaisella asiakkaalla on velvollisuus ilmoittaa Titanium Rahastoyhtiölle muutoksista, jotka voivat vaikuttaa asiakkaan luokitteluun.

3.3 Asiakasluokittelun vaikutukset sijoittajansuojaan

Suomen lainsäädännön mukaan ei-ammattimaiset asiakkaat ovat Sijoittajien korvausrahaston suojan piirissä. Rahasto korvaa sijoittajalle aiheutuneet menetykset silloin, kun rahaston jäsen ei ole suorittanut suojan piiriin kuuluvan sijoittajan selviä ja riidattomia saatavia sopimuksen mukaisesti. Sijoittajien korvausrahasto ei kuitenkaan kata sijoitusrahastotoimintaa. Yhdelle sijoittajalle maksettavan korvauksen määrä on 9/10 sijoittajan yhdeltä sijoituspalveluyritykseltä olevan saatavan suuruudesta, kuitenkin enintään 20 000 euroa. Rahasto ei korvaa sijoituskohteen kurssin laskusta tai sijoituspäätöksistä johtuvia tappioita, joten asiakas vastaa sijoituspäätöstensä seurauksista.

3.4 Asiakasluokittelun vaikutus sovellettaviin menettelytapavaatimuksiin

3.4.1 Ei-ammattimainen asiakas

Ei-ammattimaiselle asiakkaalle on annettava ennen kirjallisen sopimuksen tekemistä sopimuksen ehdot ja riittävät tiedot Titanium Rahastoyhtiöstä sekä tarjottavasta palvelusta. Myös tiedoissa tapahtuneista olennaisista muutoksista on ilmoitettava. Tiedot on annettava pysyvällä tavalla siten, että asiakas voi tulostaa tai tallentaa ne. Tiedot voidaan antaa myös Titanium Rahastoyhtiön verkkosivuilla, mikäli asiakas on antanut tähän suostumuksensa.

Soveltuvuuden arvioiminen:

Tarjotessaan omaisuudenhoitoa ei-ammattimaiselle asiakkaalle Titanium Rahastoyhtiön on hankittava ennen sijoituspalvelun tarjoamista riittävät tiedot asiakkaan taloudellisesta asemasta, kyseistä sijoituspalvelua tai rahoitusvälinettä koskevasta sijoituskokemuksesta ja -tietämyksestä, riskinottohalukkuudesta, riskin- ja tappionsietokyvystä sekä sijoitustavoitteista, jotta se voi suositella asiakkaalle soveltuvia rahoitusvälineitä tai palveluita. Titanium Rahastoyhtiö hankkii asiakkaalta edellä mainittuja tietoja myös rahanpesun estämistä koskevaan sääntelyyn perustuvien velvoitteidensa täyttämiseksi. Titanium Rahastoyhtiöllä on oikeus luottaa asiakkaan antamiin tietoihin.

Titanium Rahastoyhtiön tulee edellä hankkimiensa tietojen valossa arvioida, vastaako annettava neuvo tai tarjottava palvelu asiakkaan sijoitustavoitteita, kykeneekö asiakas kantamaan taloudellisesti mahdollisen riskin ja onko asiakkaalla tarvittava sijoituskokemus ja -tietämys riskien ymmärtämiseksi suositeltuun toimeen. Jos riittäviä tietoja ei saada, Titanium Rahastoyhtiö ei voi suositella asiakkaalle kyseistä sijoituspalvelua tai rahoitusvälinettä. Titanium Rahastoyhtiö arvioi itsenäisesti sen, mikä merkitys annetaan sille, ettei asiakas anna kaikkia soveltuvuuden arvioimiseksi tarvittavia tietoja.

Soveltuvuusarvioinnin tarkoituksena on mahdollistaa toimia asiakkaan parhaan edun mukaisesti. Tämän takia on tärkeää, että asiakas antaa Titaniumille ajantasaiset ja oikeat tiedot. Näihin annettuihin tietoihin Titaniumille on oikeus luottaa. Mikäli asiakkaan antamissa tiedoissa tapahtuu olennaisia muutoksia, on asiakkaan ilmoitettava näistä välittömästi Titaniumille. Titanium myös päivittää tarpeen mukaan asiakkaille tehtyjä soveltuvuusarviointeja varmistaakseen, että asiakkaan omaisuudenhoitosalkun sisältö vastaa asiakkaan tarpeita, tavoitteita ja muita ominaisuuksia.

3.4.2 Ammattimainen asiakas

Ammattimaiselle asiakkaalle on annettava yleiskuvaus palvelun kohteena olevien rahoitusvälineiden luonteesta ja niihin liittyvistä tyypillisistä riskeistä, jos se on tarpeellista ottaen huomioon kyseisen asiakkaan sijoituskokemus.

Tarjotessaan omaisuudenhoitoa ammattimaiselle asiakkaalle, Titanium Rahastoyhtiön on hankittava ennen sijoituspalvelun tarjoamista riittävät tiedot asiakkaan taloudellisesta asemasta sekä sijoitustavoitteista, jotta se voi suositella asiakkaalle soveltuvia rahoitusvälineitä tai palveluita. Titanium Rahastoyhtiö hankkii asiakkaalta edellä mainittuja tietoja myös rahanpesun estämistä koskevaan sääntelyyn perustuvien velvoitteidensa täyttämiseksi. Titanium Rahastoyhtiöllä on oikeus luottaa asiakkaan antamiin tietoihin.

Titanium Rahastoyhtiön tulee edellä hankkimiansa tietojen valossa arvioida, vastaako annettava neuvo tai tarjottava palvelu asiakkaan sijoitustavoitteita. Jos riittäviä tietoja ei saada, Titanium Rahastoyhtiö se ei voi suositella asiakkaalle kyseistä sijoituspalvelua tai rahoitusvälinettä. Titanium Rahastoyhtiö arvioi itsenäisesti sen, mikä merkitys annetaan sille, ettei asiakas anna kaikkia soveltuvuuden arvioimiseksi tarvittavia tietoja.

Soveltuvuusarvioinnin tarkoituksena on luoda Titaniumille mahdollisuus toimia asiakkaan parhaan edun mukaisesti. Tämän takia on tärkeää, että asiakas antaa Titaniumille ajantasaiset ja oikeat tiedot. Näihin asiakkaan antamiin tietoihin Titaniumin on oikeus luottaa. Mikäli asiakkaan antamissa tiedoissa tapahtuu olennaisia muutoksia, on asiakkaan ilmoitettava näistä välittömästi Titaniumille.

3.4.3 Hyväksyttävä vastapuoli

Hyväksyttävä vastapuoli voi pyytää Titanium Rahastoyhtiöltä kirjallisesti, että sijoittajan suojaksi tarkoitettuja menettelytapasäännöksiä sovellettaisiin sen kanssa tehtäviin liiketoimiin joko yleisesti tai yksittäisen liiketoimen osalta. Titanium Rahastoyhtiö harkitsee tapauskohtaisesti, suostuuko se esitettyyn pyyntöön. Muissa tapauksissa menettelytapasäännökset ja sijoittajan suoja koskevat säännökset eivät sovellu hyväksyttäviin vastapuoliin.

4 TIETOA ASIAKASVAROJEN SÄILYTTÄMISESTÄ

Omaisuudenhoitopalvelua tarjotessaan Titanium Rahastoyhtiö hallinnoi omaisuudenhoitosopimuksen piiriin kulloinkin kuuluvia asiakkaan varoja.

Rahavarat

Titanium Rahastoyhtiön omaisuudenhoitoasiakkaiden rahavarat talletetaan asiakasvaroina Suomessa toimivaan talletuspankkiin. Asiakkaan rahavarat säilytetään asiakaskohtaisella, asiakkaan nimiin omaisuudenhoitosopimuksen nojalla avattavalla talletustilillä Titanium Rahastoyhtiön käyttäessä mainittua tiliä asiakkaan antaman valtakirjan nojalla.

Kotimaiset arvo-osuudet

Asiakkaan kotimaiset arvo-osuusmuotoiset arvopaperit säilytetään asiakkaan nimiin omaisuudenhoitosopimuksen nojalla avattavalla arvo-osuustilillä Suomessa arvopaperisäilytyspalveluita tarjoavan tilinhoitajayhteisön ylläpitämässä arvo-osuusrekisterissä. Arvo-osuustiliä ja arvopaperisäilytystä koskeva sopimussuhde syntyy asiakkaan ja tilinhoitajayhteisön välille.

Ulkomaiset arvo-osuudet

Asiakkaan ulkomaiset arvo-osuudet säilytetään edellä mainitun tilinhoitajayhteisön valitseman ulkomaisen säilytysyhteisön (alisäilyttäjä) yhteistilillä. Yleisen kansainvälisen käytännön mukaisesti ulkomaisia arvo-osuuksia ei välttämättä voida rekisteröidä Titanium Rahastoyhtiön tai sen asiakkaiden nimiin, vaan ne voidaan rekisteröidä edellä mainitun tilinhoitajayhteisön tai sen alisäilyttäjän nimiin. Tilinhoitajayhteisö pitää omassa kirjanpidossaan erillään Titanium Rahastoyhtiön kaikkien asiakkaiden lukuun säilyttämät varat. Asiakkaiden arvo-osuuksien erittely asiakaskohtaisesti tapahtuu tilinhoitajayhteisön säilytyskirjanpidossa.

Ulkomaisten arvo-osuuksien omistamiseen ja vaihdantaan voi liittyä kotimaisiin arvo-osuuksiin verrattuna ennalta arvaamattomia riskejä (kuten esimerkiksi juridisia tai verotuksellisia) varsinkin, jos alisäilyttäjän kotipaikka on Euroopan

talousalueen ulkopuolella, jolloin rahoitusvälineisiin tai varoihin liittyvät oikeudet voivat vaihdella sovellettavan lain mukaan. Näistä riskeistä mahdollisesta aiheutuvat vahingot jäävät asiakkaan vastattavaksi.

Johdannaiset

Titanium Rahastoyhtiön asiakkaiden lukuun säännellyillä markkinapaikoilla (OMX, Eurex) tehdyt johdannaiskaupat kirjataan johdannaisyhteisön ylläpitämälle selvitystilille, jolla asiakkaiden johdannaiskaupat selvitetään. Kunkin asiakkaan johdannaiskaupat on eroteltu Titanium Rahastoyhtiön muiden asiakkaiden kaupoista kunkin asiakkaan omalla selvitystunnuksella.

Rahasto-osuudet

Titanium Rahastoyhtiön sijoitusrahastotoiminnan osalta, tai vaihtoehtorahastotoiminnan osalta vaihtoehtorahastoa koskien, Titanium Rahastoyhtiö kerää sijoittajien varoja yhteen ja sijoittaa ne useisiin eri sijoituskohteisiin, jotka muodostavat sijoitusrahaston. Rahastoyhtiö hoitaa sijoitusrahaston varoja Finanssivalvonnan vahvistamien rahaston sääntöjen mukaisesti. Rahastoyhtiö ei omista hallinnoimiensa sijoitusrahastojen varoja, vaan varat omistavat yhdessä rahastoon sijoittaneet yhteisöt ja henkilöt sijoitustensa markkina-arvon suhteessa. Rahastoyhtiö ylläpitää rahasto-osuusrekisteriä osuudenomistajien omistamista rahasto-osuuksista Rahastoyhtiön hallinnoimissa sijoitusrahastoissa. Sijoitusrahaston varat säilytetään erillään rahastoyhtiön omaisuudesta. Titanium Rahastoyhtiön hallinnoimien rahastojen säilytysyhteisönä toimii OP Yrityspankki Oyj.

5 ETURISTIRIITATILANTEIDEN HALLINTA

Titanium Rahastoyhtiössä noudatettavat menettelytavat mahdollisten eturistiriitatilanteiden tunnistamiseksi ja ehkäisemiseksi sisältyvät yhtiön hallituksen hyväksymiin toimintaperiaatteisiin eturistiriitojen välttämiseksi ja hallinnasta sijoituspalvelujen tarjonnassa. Titanium tarjoaa pääasiallisesti sijoituspalveluna vain omaisuudenhoitoa. Tämä vähentää merkittävästi sijoituspalvelujen tarjoamiseen liittyviä riskejä eturistiriitatilanteiden syntymisestä.

Eturistiriidalla tarkoitetaan poikkeuksellista sijoituspalvelun tarjoamiseen liittyvää tilannetta esimerkiksi asiakkaan ja Titanium Rahastoyhtiön välillä, mihin saattaa liittyä asiakkaan etuihin kohdistuva merkittävä riski. Eturistiriita voi syntyä myös asiakkaan ja sen henkilökuntaan kuuluvan välille, tai kahden asiakkaan välille.

Titanium pyrkii toteuttamaan kohtuulliseksi katsottavat toimenpiteet eturistiriitatilanteiden tunnistamiseksi ja ehkäisemiseksi muun muassa erilaisten organisatoristen, hallinnollisten ja tuotekohtaisten toimenpiteiden avulla. Toimenpiteitä, joilla eturistiriitatilanteiden syntyminen hallitaan ja pyritään ehkäistä, ovat muun muassa henkilökunnan koulutus, ohjeistus, kaupankäyntisäännöt ja käyttövaltuudet sekä henkilöstöä koskevat palkitsemisperiaatteet ja toimeksiantojen välittämistä koskevat toimintaperiaatteet.

Jos eturistiriitatilannetta ei edellä mainituista toimenpiteistä huolimatta voida välttää, asiakkaalle annetaan viipymättä tiedot eturistiriitatilanteen luonteesta ja syistä ennen liiketoimen suorittamista. Asiakas harkitsee itsenäisesti haluaako hän kerrotusta eturistiriitatilanteesta huolimatta, että liiketoimi suoritetaan. Kyseinen liiketoimi voidaan myös jättää toteuttamatta eturistiriitatilanteen välttämiseksi.

Titanium Rahastoyhtiö Oy:n emoyhtiö Titanium Oyj on listattu Helsingin Pörssin ylläpitämälle First North Finland – markkinapaikalle. Titanium Rahastoyhtiön johdossa ja yhtiön operatiivisessa työssä on henkilöitä, joita koskevat pörssiyhtiötä koskevat sisäpiirisäännökset. Tämän takia Titanium Rahastoyhtiön Omaisuudenhoitopalvelussa ei osteta tai myydä Titanium Oyj:n osakkeita kuin asiakkaan antamalla kirjallisella erityisohjeella.

Eturistiriitatilanteiden hallitsemista koskevat toimintaperiaatteet tarkistetaan säännöllisesti ja vähintään kerran vuodessa.

6 OMAISUUDENHOITOA KOSKEVAT TOIMINTAPERIAATTEET

Titanium Rahastoyhtiön tulee toimia hyvän tavan ja asiakkaan edun mukaisesti antaessaan asiakkaan lukuun toteutettavan toimeksiannon kolmannen osapuolen (”arvopaperinvälittäjä”) toteutettavaksi.

Titanium Rahastoyhtiön on toteutettava kohtuulliset toimenpiteet päästäkseen asiakkaan kannalta parhaaseen mahdolliseen lopputulokseen. Arvopaperinvälittäjä puolestaan toteuttaa toimeksiannon kulloistenkin toimeksiantojen toteuttamista koskevien periaatteidensa mukaisesti (best execution).

Titanium Rahastoyhtiö pyrkii kohtuullisin keinoin valitsemaan liikekumppaneikseen sellaisia toimijoita, joiden voidaan perustellusti uskoa kykenevän toteuttamaan Titanium Rahastoyhtiön toimeksiannot best execution -veloitteen mukaisesti.

Liikekumppanin yleisiä valintakriteerejä ovat perittävien kaupankäyntikustannusten ohella muun muassa kumppanin hyvämaineisuus toimialalla, tarjotun palvelun yleinen oletettu laatutaso, tarjotun palvelun vastaavuus Titanium Rahastoyhtiön tarpeiden kanssa, kauppojen selvityksen sujuvuus sekä arvopaperinvälittäjän toimeksiantojen käsittelyä koskevista periaatteista ilmenevät yleiset menettelytavat mukaan lukien toimeksiantojen toteuttamispaikat ja arvopaperinvälittäjän toimeksiantojen hoitamisessa käyttämät kolmannet osapuolet.

Titanium Rahastoyhtiö huomioi liiketoimikohtaisesti seuraavia seikkoja arvopaperinvälittäjää valitessaan:

- toimeksiannon toteuttamisen kokonaiskustannukset (kaupankäynti ja selvitys);
- toimeksiannon toteutumisen ja selvityksen todennäköisyys toimeksiannon koko ja kohde huomioon ottaen;
- toimeksiannon toteutumisen nopeus, sekä
- muut Titanium Rahastoyhtiön arvion mukaan kulloinkin olennaiset tekijät.

Arvioinnin perusteena olevien seikkojen tärkeysjärjestys voi vaihdella muun muassa toimeksiannon ja toimeksiannon kohteena olevan rahoitusvälineen ominaispiirteiden mukaan. Titanium painottaa ei-ammattimaisen asiakkaan toimeksiantoa hoitaessaan asiakkaan kannalta mahdollisimman hyvää kokonaisvastiketta, joka muodostuu rahoitusvälineen hinnasta ja toimeksiannon toteuttamiseen liittyvistä kaikista kustannuksista.

Mikäli asiakas antaa omaisuudenhoitopalvelua hoitamiseen liittyvän toimeksiantoa koskevan erityisen ohjeen, Titanium noudattaa ensisijaisesti asiakkaan antamaa ohjetta. Asiakkaan Titaniumille antamat erityiset ohjeet saattavat estää Titaniumia toteuttamasta toimintaperiaatteiden mukaisia toimenpiteitä ja saavuttamasta asiakkaan kannalta parasta mahdollista kokonaisvastiketta.

Titanium Rahastoyhtiö arvioi vähintään vuosittain toimintaperiaatteiden ja käyttämiensä liikekumppanien asianmukaisuutta.

7 KANNUSTIMIA KOSKEVAT TIEDOT

Kannustimella tarkoitetaan sijoitus- tai oheispalvelun tarjoamisen yhteydessä kolmannelle osapuolelle annettavia tai tältä saatavia maksuja ja muita vähäistä suurempaa ei-rahallista etuutta. Kolmas osapuoli voi olla esimerkiksi ulkopuolinen palveluntarjoaja, toinen markkinaosapuoli tai rahastoyhtiön kanssa samaan konserniin kuuluva yhtiö.

Titanium Rahastoyhtiöllä ei ole järjestelyjä, joiden puitteissa yhtiö maksaisi tai antaisi muina etuina kolmansille osapuolille kannustimina pidettäviä suorituksia, taikka joiden puitteissa Titanium Rahastoyhtiö saisi kolmansilta osapuolilta kannustimina pidettäviä maksuja tai muita etuja.

8 SIOITTAJIEN KORVAUSRAHASTO

Titanium Rahastoyhtiö on Sijoittajien korvausrahaston jäsen. Korvausrahasto turvaa sijoittajien riidattomien ja erääntyneiden saamisten suorituksen silloin, kun sijoituspalveluyritys ei pysty muun kuin tilapäisen maksukyvyttömyyden vuoksi maksamaan sijoittajien saamia tietyn määräajan kuluessa. Korvausrahasto ei korvaa sijoituskohteen kurssin kurssien laskusta tai vääristä sijoituspäätöksistä johtuvia tappioita. Yhdelle sijoittajalle maksettavan korvauksen määrä on 9/10 sijoittajan yhdeltä sijoituspalveluyritykseltä olevan saatavan suuruudesta, kuitenkin enintään 20 000 euroa.

Korvausrahasto korvaa vain ei-ammattimaisten sijoittajien saamia. Korvausrahaston suoja ei myöskään kata sijoitusrahastotoimintaa.

9 TIETOA RAHOITUSVÄLINEISTÄ JA NIIHIN LIITTYVISTÄ RISKEISTÄ

9.1 Yleistä

Sijoitustoimintaan liittyy aina taloudellinen riski. Tavoiteltu tuotto voi jäädä saamatta ja sijoitetun pääoman voi menettää osittain tai kokonaan. Ennen sijoittamisen aloittamista on asiakkaan syytä perehtyä sijoitusmarkkinoihin, eri sijoitusvaihtoehtoihin ja eri sijoituspalveluihin.

Asiakkaan tulee ennen palvelun käyttöä tutustua huolellisesti sijoituspalvelun tai rahoitusvälineen ehtoihin, joista mm. selviää asiakkaan sekä palvelun tarjoajan vastuut ja velvollisuudet sekä palveluun tai tuotteeseen liittyvät palkkiot ja kulut. Tehdessään päätöksiä asiakkaan on aina perustettava päätöksensä omaan arvioonsa sijoituspalvelusta, sijoituskohteista ja sijoituspäätökseen liittyvistä riskeistä. Asiakkaan on syytä erityisesti huomioida, että sijoituspalvelun tai rahoitusvälineen historiallinen tuotto ei ole tae tulevista tuotoista.

Hajauttamalla sijoituksia eri rahoitusvälineisiin, eri markkinoille ja eri omaisuusluokkiin voi pienentää sijoittamiseen liittyvää riskiä, koska näiden erilaiset arvovaihtelut voivat tasoittaa toisiaan markkinatilanteen muuttuessa. Vaikka Titanium Rahastoyhtiö olisikin arvioinut sijoituspalvelun tai rahoitusvälineen soveltuvuutta asiakkaalle, asiakas vastaa yksin sijoituspäätöksensä, toimintansa ja rahoitusvälineitä koskevien toimeksiantojensa taloudellisista seurauksista veroseuraamuksestaan eikä ole oikeutettu saamaan näistä aiheutuvista vahingoista tai tappioista korvausta Titanium Rahastoyhtiöltä.

9.2 Riskityypit

Markkinariski

Sijoitusten markkinariski aiheutuu markkinahintojen eli kurssien vaihtelusta. Sijoituksen arvo voi kasvaa tai pienentyä kurssivaihtelun takia muun muassa tarjonnan ja kysynnän, sijoittajien kiinnostuksen ja sijoitukseen liittyvien muiden sijoituskohteiden kurssien mukana tai kohde-etuuden perusteella. Myös esimerkiksi yhtiökohtaisiin, toimialoihin, poliittiseen ja taloudelliseen tilanteeseen liittyvillä tekijöillä on vaikutus markkinariskien kehittymiseen ja toteutumiseen. Markkinariski voi vaikuttaa sijoituksen arvoon, olipa kyse koko markkinoiden, osittaisen alueen tai sijoituskohtaisesta muutoksesta.

Luottoriski

Luottoriski on rahoitustoiminnassa luotonottajan tai muun vastapuolen riittävään maksukykyyn liittyvä perusriski. Luottoriski on tappioriski, joka aiheutuu lainanottajista, joukkovelkakirjojen velallisista, takaajista tai muista vastapuolista, jotka eivät heikentyneen maksukyvyn vuoksi selviydy vastuistaan. Luottoriski liittyy myös vastapuolen luottokelpoisuuden heikkenemiseen, joka voi laskea luotonottajan liikkeeseen laskeman arvopaperin kurssia markkinoilla.

Selvitysrisi

Selvitysrisi on luottoriski, joka syntyy arvopaperitransaktion vastapuolen kyvystä toimittaa sovittujen ehtojen mukainen suoritus toisen vastapuolen jo täytettyä omat sopimusvelvoitteensa. Selvitysrisi on suuri valuuttatransaktioissa ja valuutanvaihtosopimuksissa, koska käteismaksut voidaan suorittaa eri aikoina ja selvittää eri aikavyöhykkeissä. Selvitysrisiä voi sisältyä myös osakekaupankäyntiin erityisesti kehittyvillä markkinoilla. Selvitysrisiä sisältyy rahoitusvälineiden kaupankäyntiin erityisesti sellaisilla kehittyvillä markkinoilla, joilla maksu ja rahoitusvälineen luovutus selvitetään erillään.

Volatiliteettiriski

Volatiliteetti tarkoittaa kurssiheilahtelun voimakkuutta. Sijoituksen volatiliteetin kasvaessa myös tappion tai voiton mahdollisuus kasvaa. Volatiliteettia esiintyy lähes kaikissa sijoituksissa.

Maksukyvyttömyys

Kaupankäynnin vastapuolena toimivan yrityksen tai transaktioon osallistuvien välittäjien maksukyvyttömyys tai laiminlyönti voi johtaa positoiden likvidointiin tai sulkemiseen ilman asiakkaan suostumusta tai siihen, ettei sijoitusten arvoa palauteta asiakkaalle.

Valuuttariski

Valuuttariski syntyy valuuttakurssienmuutoksesta, joka voi kasvattaa tai pienentää valuuttatransaktioihin sekä ulkomaan valuuttamääräisiin arvopaperikauppoihin liittyviä voittoja tai tappioita. Valuuttakurssimuutoksen varalta tehtävä

suojaus voi vähentää valuuttariskiä, mutta se ei välttämättä poista valuuttakurssien muutoksesta aiheutuvaa riskiä kokonaan.

Korkoriski

Korkoriski aiheutuu muun muassa yleisen korkotason muutoksista. Korkotason muutos vaikuttaa joukkovelkakirjalainojen arvoon suuremmin kuin osakkeiden arvoon. Kiinteäkorkoisen joukkovelkakirjalainan arvo heikkenee korkotason nousun seurauksena ja päinvastoin. Joukkovelkakirjalainan arvon muutos korkotason muutoksen seurauksena johtuu sijoittajien mahdollisuudesta saada korkotuottoa muuttuneessa korkotasossa.

Vaihtuvakorkoisten välineiden korkotuotto muuttuu korkotason perusteella. Vaihtuvakorkoisten välineiden tuotto-odotuksia ei voi määrittellä ostohetkellä, joten sijoituksen tuottoa ei voi suoraan verrata kiinteäkorkoisten joukkovelkakirjalainasijoitusten tuottoihin.

Hyödykeriski

Hyödykeriski tarkoittaa hyödykesijoitusten tai muiden hyödykekursseihin sidottujen rahoitusvälineiden arvoon vaikuttavia epävarmuustekijöitä. Hyödykkeiden arvo määräytyy markkinoilla kysynnän ja tarjonnan sekä näissä odotettujen muutosten perusteella. Hyödykkeiden arvo voi muuttua merkittävästi esimerkiksi luonnonilmion tai muun ennalta arvaamattoman hyödykkeen tuotantoon vaikuttavan tapahtuman johdosta. Hyödykeriskin toteutuminen voi vaikuttaa myös muiden omaisuusluokkien sijoitusten arvoon.

Oikeudellinen riski

Oikeudellinen riski tarkoittaa sitä, että esimerkiksi arvopaperitransaktion vastapuoli ei noudata lakeja ja asetuksia tai osapuolten välisissä tiedoissa tai sopimuksissa on puutteita. Oikeudellinen riski on korkein sellaisilla kehittyvillä markkinoilla, joilla ei ole kattavaa osapuolien liiketoimintaa, käytäntöjä ja markkinapaikkoja koskevaa lainsäädäntöä ja valvontaa.

Verotusriski

Verosäädökset ja niiden täytäntöönpano muuttuvat aika ajoin. Sijoituksiin voi liittyä monimutkaisia sijoittajakohtaisia verolainsäädäntöön perustuvia veroseuraamuksia.

Operatiivinen riski

Operatiivinen riski voi aiheutua muun muassa riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä ja se voi vaikuttaa kaikkiin rahoitusvälineisiin. Liiketoimintariski, erityisesti puutteellisesta tai huonosta liikkeenjohdosta aiheutuva riski, voi vaikuttaa myös yrityksen osakkeenomistajiin tai sijoittajiin. Henkilöstö- ja organisaatiomuutokset voivat vaikuttaa näihin riskeihin merkittävästi.

Toimialakohtainen riski

Toimialakohtainen riski tarkoittaa sitä, että esimerkiksi koko toimialaa koskeva odottamaton muutos vaikuttaa toimialan tulokseen ja toimialaan liittyviin rahoitusvälineisiin.

Likviditeettiriski

Rahoitusvälineen likviditeettiin vaikuttavat suoraan kyseisen rahoitusvälineen kysyntä ja tarjonta. Vaikutusta on myös muilla tekijöillä, kuten markkinahäiriöillä tai mahdollisilla infrastruktuuriongelmissa. Likviditeettiriski tarkoittaa sitä, että rahoitusvälineen ostaminen tai myyminen voi olla hankalaa määrätyn ajankohtana.

9.3 Rahoitusvälinelajit

Osakkeet

Osakeyhtiössä omistajien yritykseen sijoittamat varat muodostavat osakepääoman, joka jakautuu arvoltaan yhtä suuriin osiin, osakkeiksi. Osakkeenomistajat ovat yhtiön omistajia, joten heillä on päätösvalta yhtiökokouksessa sekä oikeus mahdolliseen osinkoon ja uusien osakkeiden merkintään osakeannissa. Osakkeiden tuotto muodostuu osingosta ja osakkeen mahdollisesta arvonnoususta. Osakkeiden arvonnousu tai -lasku toteutuu, kun sijoittaja myy osakkeet.

Verrattuna muihin omaisuusluokkiin osakkeille on tyypillistä voimakas arvon vaihtelu. Osakkeisiin liittyy monia muita sijoituskohteita korkeampi riski, mutta toisaalta niiden tuottomahdollisuus on myös korkea. Osakkeen tuottokehitys on pitkällä aikavälillä riippuvainen yhtiön liiketoiminnan tuloksesta. Lyhyellä aikavälillä osakemarkkinoiden yleinen kehitys vaikuttaa yksittäisen osakkeen arvoon. Osakkeisiin sijoitettaessa on mahdollista, että tavoiteltu tuotto jää saavuttamatta ja sijoitetun pääoman voi menettää osittain tai kokonaan. Osakkeisiin liittyvää riskiä voi madaltaa hajauttamalla sijoituksia useampaan eri yhtiöön. Sijoitusportfolion kokonaisriskiä voi madaltaa sijoittamalla osakkeiden lisäksi muihin omaisuusluokkiin. Ulkomaisten osakkeiden omistamiseen ja kaupankäyntiin saattaa liittyä suomalaisiin arvopapereihin sijoittamisesta poikkeavia poliittisia, taloudellisia, juridisia, verotuksellisia ja muita ennalta

arvaamattomia riskejä, jotka jäävät yksin asiakkaan vastattaviksi. Lisäksi euroalueen ulkopuolelle tehtäviin osakesijoituksiin sisältyy valuuttakurssiriski.

Sijoitusrahastot / Vaihtoehtorahastot / ETF:t (pörssinoteeratut rahastot)

Sijoitusrahastoissa asiakkaiden varoja kerätään yhteen ja sijoitetaan useisiin eri sijoituskohteisiin, jotka muodostavat rahaston. Suomessa sijoitusrahastoja hallinnoivat luvanvaraisesti Finanssivalvonnan valvomat rahastoyhtiöt, jotka yhdessä rahaston säilytysyhteisön kanssa vastaavat varojen sijoittamisesta rahaston sääntöjen mukaisesti. Sijoitusrahasto koostuu rahasto-osuuksista. Rahastosäästäjä merkitsee sijoitusrahaston osuuksia, jolloin hänestä tulee rahaston osuudenomistaja. Osuudenomistajat omistavat sijoitusrahaston varat. Rahasto-osuuksien arvo ostohetkellä määrittää, kuinka paljon osuuksia tietyllä euromäärällä saa. Rahastosäästämiseen, kuten muuhunkin sijoittamiseen, liittyy riskejä. Tyypillisesti pienin tuotto-odotus ja riski on rahamarkkinarahastoissa ja suurin kehittyvien markkinoiden osakerahastoissa.

Kunkin rahaston rahastoesitteessä on kuvattu kyseisen rahaston ominaisuuksia ja rahastoon liittyviä riskejä. Asiakkaan tulee tutustua rahaston sääntöihin, avaintietoesitteeseen, rahastoesitteeseen ja hinnastoon ennen rahastomerkinnän tekemistä.

Joukkovelkakirjat

Joukkovelkakirjalainat ovat valtion, kuntien, pankkien ja muiden rahoitusalan yhtiöiden sekä muiden yritysten ja yhteisöjen liikkeeseen laskemia lainoja, joilla yleisöltä lainataan varoja pitkäksi aikaa, yleensä vähintään kahdeksi vuodeksi. Perinteiset joukkovelkakirjalainat sopivat sijoittajalle, joka arvostaa turvallisuutta ja säännöllistä korkotuottoa. Pääoma maksetaan lainaehtojen mukaan takaisin kokonaisuudessaan. Lainan korko voi olla kiinteä tai vaihtuvaan viitekorkoon sidottu ja se maksetaan vähintään vuosittain, vaihtuvakorkoisissa lainoissa useimmiten puoli- tai neljännesvuosittain. Perinteiset joukkolainat ovat yleensä vakuudettomia. Jos lainalla on huonompi etuoikeus kuin liikkeeseenlaskijan muilla sitoumuksilla, sitä kutsutaan debentuurilainaksi. Suuremman riskin vuoksi debentuurilainalle maksettava korko on korkeampi kuin saman liikkeeseenlaskijan tavallisella joukkovelkakirjalainalla. Osakesijoituksia matalammasta riskitasosta huolimatta joukkovelkakirjalainoihin sisältyy aina vähintään markkina- luotto- ja korkoriski.

Indeksilainojen ja muiden strukturoitujen rahoitusvälineen tuoton määräytymisperusteet määritellään kunkin yksittäisen rahoitusvälineen ehdoissa. Tyypillisesti indeksilainojen tuotto riippuu kohde-etuuden kurssikehityksestä. Kohde-etuus voi olla korko, valuutta, osakeindeksi, osake, luottoriski, hyödyke, edellisten yhdistelmä tai muu rahoitusvälinekohtaisissa ehdoissa tarkemmin määritelty kohde-etuus. Kohde-etuuden arvo voi indeksilainan tai muun strukturoidun rahoitusvälineen maturiteetin aikana nousta tai laskea. Sijoittajan tulee ottaa huomioon myös muut rahoitusvälinekohtaisissa ehdoissa mainitut tuottoon mahdollisesti vaikuttavat tekijät kuten esim. tuotonlaskuperusteet ja -kertoimet. Tuoton määrään voivat vaikuttaa myös emissiokurssi ja mahdollisesti perittävä merkintäpalkkio. Indeksilainoihin ja muihin strukturoituihin rahoitusvälineisiin voi liittyä liikkeeseenlaskijan takaama pääomaturva. Pääomaturvan tavoite on palauttaa vähintään ennalta määrätty osuus rahoitusvälineeseen sijoitetusta pääomasta erääntymispäivänä siitä riippumatta, mikä kohde-etuuden arvonkehitys on ollut. Pääomaturvaan sisältyy kuitenkin vähintään liikkeeseenlaskijaan liittyvä luottoriski. Indeksilainoissa tai muissa strukturoiduissa rahoitusvälineissä ei kuitenkaan usein ole pääomaturvaa lainkaan.

Rahamarkkinavälineet

Rahamarkkinavälineitä ovat muun muassa sijoitus-, yritys ja kuntatodistukset, rahamarkkinasijoitukset ja valtion velkasitoumukset. Rahamarkkinatuotteiden sijoitusaika vaihtelee yli yön –sijoituksesta yleensä korkeintaan yhden vuoden pituiseen sijoitukseen. Rahamarkkinatuotteisiin liittyy liikkeeseenlaskijan maksukyvyttömyydestä johtuva suorituksen viivästymisen ja luottotappion riski sekä korkoriski.

Warrantit

Warrantti on arvopaperi, jonka arvo määräytyy sen kohde-etuuden (esim. osake tai indeksi) arvon perusteella. Warrantin haltija pyrkii hyödyntämään osakkeiden arvonmuutoksia option kaltaisella johdannaisarvopaperilla omistamatta kohde-etuutena olevia osakkeita. Ehdoista riippuen warrantti oikeuttaa haltijansa saamaan warrantin kohteen arvon kehityksen perusteella maksettavan käteis-suorituksen tai ostamaan tai myymään warrantin kohteena olevan osakkeen määrättyyn hintaan. Warrantteilla voi käydä kauppaa pörssissä koko warrantin voimassaolon ajan, joka yleensä on 1–2 vuotta. Vaikka warranttien nimellinen juoksuaika on pitkä, sijoitetaan warrantteihin usein vain muutaman päivän tai muutaman kuukauden ajaksi. Warrantin haltijoille ei warrantin perusteella synny mitään oikeuksia suhteessa kohde-etuusyhtiöön, esimerkiksi oikeutta osinkoon. Warrantteihin sijoitettaessa on mahdollista, että tavoiteltu tuotto jää kokonaan saavuttamatta ja sijoitetun pääoman voi menettää.

Johdannaiset

Johdannaisopimus on rahoitusväline, jonka arvo määräytyy kohde-etuuden perusteella. Johdannaisopimuksia ovat muun muassa optiot, termiinit, koron- ja valuutanvaihtosopimukset ja niihin liittyvät optiot ja/tai näiden yhdistelmät

ja/tai muut vastaavat sopimukset. Johdannaissopimuksilla pyritään suojautumaan kohde-etuuden arvon muutoksilta tai hyötymään niistä. Kohde-etuutena voi olla valuutta, arvopaperi, korko, tuotto, toinen johdannaissopimus, indeksi, hyödyke, luottoriski tai muu kohde-etuus tai eri kohde-etuuksien yhdistelmä. Johdannaissopimukset vaihtelevat ehdoiltaan suuresti. Johdannaissopimuksen ehdoista riippuu, toteutetaanko johdannaissopimus kohde-etuus luovuttamalla vai nettoarvon tilityksellä. Johdannaissopimuksilla voidaan käydä kauppaa säännellyillä markkinoilla ja/tai monenkeskisissä kaupankäyntijärjestelmissä.

Pörssijohdannaiskaupankäynnin edellytyksenä on vakuuden asettaminen. Vakuusvaade perustuu asianomaisen pörssin sääntöihin ja lasketaan päivittäin asiakkaan avoimesta johdannaissopituksesta. Mikäli vakuusvaade kasvaa, asiakas joutuu antamaan lisävakuutta. Kohde-etuuden arvon muutoksen eli markkinariskin lisäksi johdannaissopimusten arvoon ja sopijapuolten suoritusvelvollisuuksien määrään, ajoitukseen ja toteutukseen vaikuttavat mm. markkinatapahtumat, yleistaloudelliset ja poliittiset tekijät sekä lainsäädännön muutokset. Johdannaissopimukseen liittyy osapuolten maksukyvyttömyydestä johtuva suorituksen viivästymisen ja luottotappion riski. Tässä tiedotteessa ei ole kuvattu tyhjentävästi johdannaissopimukseen liittyviä riskejä. Asiakkaan tulee tarvittaessa ottaa yhteyttä riippumattomaan asiantuntijaan johdannaissopimusten riskien arvioimiseksi.

10 VEROTUS

Asiakas vastaa aina itse sijoitustoimintaansa liittyvistä veroseuraamuksista, mistä syystä asiakkaan tulee ennen sijoituspäätöksen tekemistä huolellisesti perehtyä rahoitusvälineiden ja sijoituspalveluiden käyttöön liittyvään verotukseen. Lisätietoja verotuksesta saa kotikunnan veroimistosta ja verohallinnon internetsivuilta osoitteessa: www.vero.fi.

11 ASIAKASNEUVONTA JA OIKEUSSUOJAKEINOT

Titaniumin tarjoamiin sijoituspalveluihin liittyvissä asioissa asiakkaan tulee aina ottaa yhteyttä ensisijaisesti Titaniumiin. Asiakkaan tulee viipymättä ilmoittaa Titaniumille palveluun liittyvästä virheestä ja siihen mahdollisesti liittyvästä vaatimuksestaan. Jos asiassa ei päästä neuvotellen ratkaisuun, voi asiakas pyytää Vakuutus- ja rahoitusneuvonnasta apua tilanteen selvittämisessä tai viedä erimielisyyden ratkaistavaksi Arvopaperilautakuntaan. Arvopaperilautakunta neuvoo, ohjaa ja etsii ratkaisuja asioissa, jotka koskevat arvopaperimarkkinalainsäädäntöä ja siihen liittyvien viranomaismääräysten sisältöä, sijoituspalvelusopimusten ehtojen soveltamista ja hyvää arvopaperikauppapataa. Palvelu on maksutonta ja käytössä kaikille ei-ammattimaisille sijoittajille, jotka ovat asiakassuhteessa sijoituspalveluyritykseen, pankkiin tai rahastoyhtiöön. Arvopaperilautakunta toimii Vakuutus- ja rahoitusneuvonnan yhteydessä. Vakuutus- ja rahoitusneuvonnan yhteystiedot: puhelinnumero (09) 6850 120 ja internetsivu www.fine.fi.